

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conuersione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

Senex ab eodem repe[n]te conuertitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

beneficæ, appellationem ei attribuit. Iam vero à Deo summè bono, cum nihil potuerit nisi bonum creari, hominem profectò bonum similiter ab eo conditum, & hanc ipsi legem bonitatis impressam penitus, fuisse ab initio perfectam, caruisseque difficultatibus quibus in recti perspicua cæcutimus, & in boni executione laboramus.] hic in culpam Adami necessariò digressus, eius docuit pœnas, & refusam ex eo in eius posteros diram tabem; cæcitatem ignorantia, confusationem nobiscum intestinam, & turbam malorum quibus miseri iactamur & perimus, nisi præsidio Religionis Christianæ ab iis asseramur. Primum hoc Alenij specimen acri versatum est impugnatione, non ostentatione quidem ingenij, aut confidentia, sed intelligendi studio ac sciendi & sapientia illos miris modis incendit ad sapientiam legis Christianæ inedicatam veteribus ipsorum principiis, & dictaminibus optimæ rationis, quam ipsorum Magister Confusius, sectatus fuerat Magistram. Multos addixit Alenio experimentum hoc de se iis præbitum, ut imbuerentur ab eo diuinis penitiis, & conditionibus animi sempiternis. Latè verò per urbem, & magnificè celebratus, ea cœpit, Doctorum præsertim, frequentia, consuetudine, & amicitiiis obrui, ut impar oneri ægrotaret. Dedit primigenius eius labor fontis, quinque ac viginti, Siuzaios Literatos, & senem à puero Deorum cultui incoctum, qui fortè obiter Alenium audiens de vnus Dei agerem maiestate ac necessitate, Diis aliis iratus, quos sibi diu multos quæsierat, omnes congeffit in aceruum, subiectisque pro fomite, quæ caro à Bonziis emerat in futurum æuum diplomatis, cremavit, & sparsit in auras cinere, lætus Patrem rogavit fieri Christianus, quando iam ethnicum exuisset. Quadrimestrem Foeci stationem abrupte vicinarum urbium Mandarinum, quibus Alenium enixè petentibus perere, nimium quantum intererat ad stabiliendam in ea Prouincia, veteræ doctrinæ propagationem, & patrocinium. Habere illum apud se alij quatuor, alij dies sex aut plures, octo mensium spatio, raptimque ad se certatim, audierunt, cum incredibili approbatione sanctimonie Christianæ, & desiderio præmiorum quibus immensis auctoratur, sed animo ad ea pusillo & impari. Oprassent sibi Christianorum mortem, & vitam ethnicorum. Lucro tamen fuit ad communem salutem haud sanè mediocri, clara illa solidèque assera religionis veræ notitia quam Magistratibus etiam supremis, & Literatis omnibus reliquit, ne quando rerum ignorantia, scriptis illam aut edictis vexarent. Mandarinum saltem quinquaginta, ordinis quoque gradusque amplissimi, Christianæ rei defensores addixit, & patronos, tulitque ab iis & eorum manu luculenta eius palam probatæ elogia, publicè proponenda & præfigendas librorum frontibus commendationes, quos de vario credendi, viuendique argumento in publicum miserat. Demùm regni potentem administrum conciliauit sibi tam constanti affectu, ut imperij, statim post Colaui, Christianismi, & Patrum causa nihil non egerit.

Senex ab eodem repetitive conuertitur.

egerit; ac nisi adeo fuissent suspecta tunc, & lubrica tempora primores quidam inter Literatos conuenerant de ædificanda nobis domo, & Christianis templo, eorum largitas, Gueicuni Eunuchi suspicaci, & fera gubernatione elisa concidit; omnes enim cœtus (de virtute, aut Deo agerent) insectabatur crudeliter, complures denique in variis urbibus, Himhoæ potissimum, Cathecumenos signauit Alenius, de quibus plenius, dicendum recurret.

Tribus his quæ dixi prædiis, fixas obtinebamus & apertas sedes in Prouinciis septem; intra Cataium aquilonem versus, in Pechinensi, Sciansensi, & Scensiana; intra Manginum austrique inferiora, in Nanchinensi, Fochiensi, Cechiana, Chiansensi. Has excolebant Prouincias è nostris viginti tres, nouem stationibus diuisi. Sinenses quatuor insignes Carechistæ, reliqui Sacerdotes, diuersis in Europa ex nationibus oriundi, & iuuenes decem Macaenses, quos educabamus in spem Societatis promerendæ; tincti fonte diuino ultra numerum sesquimille haud multum exiêre; quod non fuerit triplo maior, tyrannis obstitit Gueicuni, cui cœtus omnes etiam modici, erant immaniter capitales. De quo felicitatis aulicæ ludibrio, & fortunæ pila, vetat nos gestorum consequens à nobis omitti, quæ illum egeret tam altè præcipitem vt in aureo scrinio, missum inueniret elidendis sibi met faucibus laqueum, & gratiæ loco, morte vna periret qui sexcentas esset commertus. Erat hic semivir ex pago Prouinciæ Honanæ; quo patre ignoratur. Pechinum profectus in spem tunc macram meliorum; Eunuchis palatij se dedit in famulum, quos inter, & greges feminarum, nemo masculus extra Regem: cordatum huic & acce ingenium præ quàm soleat adolescentibus, è luto & triuio natis; qualis tota illa fœx spadonum, quantumuis potens, & populis timenda. Verum catè aduertens hæsurum se semper in sordibus ministerij famularis, si omnium rudis, solis manibus niteretur, ingenium quo multum valebat tentauit literis expetiri, sibi que prope vna discipulus, & Magister, illam breui attigit elegantiam scribendi sublimem ac nobilem, quæ vna Regi legenda obicitur. Hinc iam habilis mente, & consilio suo vti, gradum promouit vltèrius, seque inter Eunuchos Principis secundogeniti, solerti captatione penetrauit, quem nihilominus præfensione quadam tacita diuinabat rerum quandoque potiturum, posseque si gnauiter ageret, famuli nomine in eius dominum transire. Callidè igitur ingenium Principis obseruare, omnes eius amplecti, & venerari nutus, ad omnem eius se morum, colorem flexumque fingere, mutare denique amicitia seruitutem, cuius amicitia nexum, tantum abest potitus Regno Princeps laxauerit, vt multo etiam quam ante arctius strinxerit. Inerant Principi duo quædam præclara & imperio digna; Iustitiæ neruus, & Clementiæ amor, cœpitque hoc vtroque brachia susceptæ; Monarchiæ sic amplecti molem, vt parem vbique antiquis Regibus censerent vniuersi, & hac item

vtraque

7.
Gueicuni
Eunuchi Sciansiana fortuna.